

2. számú melléklet

Példatár

Közösség elleni izgatás/ uszítás

1.) A terhelt 2010. február 20-ról 21-ére virradóra H. különböző pontjain egyes házak falára, illetve kerítésére a roma kisebbség elleni gyűlöletre uszító feliratokat, „cigányok lágerbe” „cigányláger” feliratokat írt. A feliratokat jól látható módon helyezte el, úgy hogy nagy nyilvánosság tudomására jussanak. Az ügyészség közösség elleni izgatás miatt vádat emelt, a bíróság a vádlottat pénzbüntetésre ítélte. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

2.) A terhelt az 1993-ban alakult Nemzeti Front nevű, szélsőjobboldali beállítottságú zenekarnak volt tagja, szövegírója. A terhelt – miután már korábban kétszer elítélték közösség elleni izgatás miatt 1999-ben és 2003-ban-, az „Ébredő magyar” és a „Fehér Karácsony” című hanganyagokat továbbra is sokszorosította, és egy bt.-n keresztül terjesztette. Az albumokon szereplő „Erdély”, „Rap” és „Idegenek” című dalok szövegei a románok, feketék és ázsiaiak elleni gyűlöletre uszítanak, pl. azzal, hogy „Bűnhődni és vért fog izzadni a rettegő román! Elrabolt testrészt visszkapja Magyarországra!” „Niggerek...jönnek a skinheadek...Itt az idő, rendezzük a dolgokat, tisztítsuk meg a szennytól országunkat!” A terhelttel szemben az ügyész közösség elleni izgatás büntette miatt vádat emelt, a PKKB e büntett elkövetésében találta bűnösnek. Indokolásában kimondta: az „egyértelmű és nyilvánvaló gyűlöletre uszítások aktív cselekvésre, konkrétan verésre utalnak.” „maga a szöveggörnyezet is nagymértékben dehonesztáló, ráadásul a „tisztítsuk meg országukat a szennytól” kifejezéssel már ez is fenyegetően, cselekvésre sarkallóan hatott.” Az ítélet ellen a vádlott és védője felmentés végett fellebbezett, a Fővárosi Bíróság a fellebbezéseket nem találta megalapozottnak. (Utasi Judit esettanulmányából)

3.) 2009-ben közösség elleni izgatás miatt ismeretlen tettes ellen indult nyomozás, mert az elkövető egy hódmezővásárhelyi utcai nyilvános telefonfülke hátuljára horogkeresztet rajzolt és „Zsidó uralom” feliratot helyezett el. A hatóság megállapítása szerint a cselekmény alkalmas volt arra, hogy vallási csoport ellen gyűlöletre uszítson. Az elkövető kilétét nem sikerült megállapítani, ezért a nyomozást a nyomozó hatóság megszüntette. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

4.) Ismeretlen tettes a nacikhaza.blokspot.com internetes blogon magyar ellenes kijelentéseket tett, a közösség elleni izgatás miatt indult bűnügyben az elkövető kiléte azonban nem volt megállapítható, ezért a nyomozást a nyomozó hatóság felfüggesztette. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

5.) A nyomozó hatóság az alábbi tényállás miatt tett feljelentést 2013 júniusában kelt határozatával elutasította:

A nyíltan szélsőjobboldali „Betyársereg” vezetője egy engedélyezett rendezvényen az ott lévő hallgatóság előtt a következő kijelentéseket tette. „Rákosi Mátyás mi volt? Zsidó! Gerő Ernő mi volt? Zsidó! Farkas Mihály mi volt? Zsidó! Révai József mi volt? Zsidó! Farkas Vladimir Mi volt? Zsidó! Egytől egyik azok voltak.

„Büszkén vallja magát zsidónak (D. P.). Én Nagyon utálok a fajtáját. Ütik, verik, gyilkolják a fajtánkat. Nekem az lenne egy hatalmas erkölcsi felmentés, ha végre lenne egy olyan kormányunk, ami ezt a fajtát, ezt az embertípust, ami a mi jelképeinket gyalázza, újra

marhavagonokba raknák és elvinné jó messzire dolgozni...”Záró gondolatnak, pedig egy kívánságom van afelé az embertípus felé, ami újra él, és sajnos létezik, és sajnos tömegbázisa is van. Tehát a D. P.-féle embertípusnak azt kívánom, hogy legyen az a sorsa, ami az AVH-s egyenruhába bújt elődeinek volt 56 év ezelőtt a Köztársaság téren.”

A határozat idézte az aktív gyűlésre vonatkozó bírósági ítéletekben kifejtett iránymutatásokat, és megállapította, hogy a feljelentett és hallgatósága az egyesületi jogával élt, amely mindenkit megillető alkotmányos alapjog. A hallgatóság ugyanazt a nézetet vallotta, mint a szónok, ezért itt nem beszélhetünk uszításról, hanem inkább a résztvevők egyetértéséről. Véleménye nem indokol büntetőjogi felelősségre vonást. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

6.) A terhelt egy internetes oldalra feltöltötte K. S. ortodox rabbi fényképét, mellette egy neki tulajdonított provokatív tartalmú szöveget, amelyhez csatolta saját bejegyzését. „Igaz, hogy provokáció és nem biztos, hogy ez a tetves nemember egészen pontosan így mondta, de a lényegét jól összefoglalták. Értem én, hogy fut a program és ezt a mocskos bünbandát jól fel kell cukkolni, kiengedni őket szabadjára dűlni és talán határ sincs. Mi kell még nektek? Mire vártok? Tapsra? Menjek én, és vágjam el a torkát? Az kell, a jel legyen? Mossad erre vár? FSZB is? Ok, megélezem a pengét, de gyorsan fogadjon el a mocskos zsidó banda a parlamentben, hogy ez így demokratikus és nagy tömegekben és kötelező jelleggel kell minden magyarnak azon a helyen végrehajtani velük, ahol éppen vannak. Nem kellene megvárni a zsidó világkongresszust judapesten, bár lehet, hogy stratégiailag épp kapóra jönne, hogy ott és egyszerre el lehetne taposni ezt a parazita mocskot...na mit szóltok? Üssük agyon őket? Benne vagytok. A hallgatás beleegyezés”

A terhelt által közzétett tartalmakkal összefüggésben több olyan hozzászólás is keletkezett, amely a zsidósággal kapcsolatos gyűlöletet, erőszakos cselekmények való felhívást tartalmaztak.

A nyomozást az ügyész bűncselekmény hiányában megszüntette.

A határozat lényege szerint az elhangzott kijelentések alkalmatlanok voltak arra, hogy a védett csoportok elleni erőszakos fellépést eredményezzének.

A határozat több helyen az Alkotmánybíróság e tárgyban kifejtett határozatainak tartalmát átvéve állapította meg, hogy a gyűlésre uszítás kritériumai nem állnak fenn. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

7.) Ismeretlen személyek csoportja a Budapesti Puskás Ferenc Stadionban 2012. augusztus 15-én a Magyarország-Izrael barátságon mérkőzésem többszöri „mocskos zsidók, éljen Mussolini és Buchenwald!” bekiabálásokat kántált.

A feljelentést bűncselekmény hiánya miatt elutasító határozat szerint az aktív gyűlés hármast feltétele nem valósult meg, ezért a cselekmény nem bűncselekmény. A határozatot az ügyész tudomásul vette. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

8.) V.-n, 2011-ben a Magyar Sziget rendezvényen a Betyársereg vezetője a következő kijelentéseket tette a Betyársereg egy tagjával történt beszélgetés során. (A kijelentések előzménye egy jövőben bekövetkező feltételezett krízishelyzetben történő gerillaharc során tanúsítandó magatartás felvázolása volt.)

„Alapvetően el kell gondolkodni azon, hogy ténylegesen mit akarunk önmagunkkal kezdeni, ez egy nagyon fontos. Minden szempontból, mert vizionálunk, itt a polgárháború, vizionálunk, összecsapások, tehát...a társadalom előtti létbe. Ugyanis amíg az a belső kapcsoló, nem kapcsolódott el úgy, hogy valamilyen formában egy gépkarabélynak az elsütőbillentyűjét valaki meg tudja húzni, esetleg akkor, hogyha egy másabb bőrszínt lát.... S el kell jutnunk egy szintre újra, hogy ... agresszívvá, erőszakossá, fukárákká, mohókká, szinte

fenevaddá váljunk, mert úgy kell megvédenünk a saját értékünket. Másképpen ez nem fog működni...Van még aki a pártpolitikában hisz...Annyira hisz még a demokráciában vagy bármilyen formában is ennek a működésében? Mikor az izraeliek ide fognak jönni Merkava harckocsikkal meg lopakodó bombázókkal, nekik lesz morális kérdés az, hogy a lakóházakat szétlőjék-e? Biztos vagyok benne, hogy nem. És bennünk vajon lesz-e annyi, hogy le merjünk löni egy rohadt tetves, zsidót? Már elnézést (Három hang a tömegeből: „Lesz! Lesz! Lesz!” Erős taps)

A „Ne ölj” kikapcsolásának mikéntjét firtató kérdésre a terhelt azt válaszolta:

„Akkor esetleg jelenjen meg az édesanyád az adott pillanatban, és egy mocskos cigány szurkálná belé a kést, szerinted te hallgatnál arra a parancsra, hogy ne ölj?”

A nyomozást a nyomozó hatóság – mert nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, és ez az eljárás folytatásától sem várható, megszüntette. A határozat ellen bejelentett panaszt az ügyész elutasította, a megszüntetés jogcímét megváltoztatva: bűncselekmény hiányában látta indokoltnak a nyomozás megszüntetését.

A határozat indokolása a jól ismert aktív gyűlölet kritériumait idézte, amelyet az adott esetben azért nem lehetett megállapítani, mert a gyűlöletkeltésre alkalmas kifejezések egy fiktív, vizionált helyzetre, majd akkor tanúsítandó magatartásra, s nem azonnali erőszakos cselekedetekre hívtak fel. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

9.) A terhelt 2009 júniusában egy az Amerikai Egyesült Államokban elhelyezett szerverről üzemeltetett internetes portálon „Hányadik cigányterroros video ez?” címmel elhelyezett írásában többek között az alábbiakat írta:

„...mert a magyar nem meri felrúgni a cigányt, beletörölni a csizmáját és úgy megalázni, hogy nyüsztve könyörögjön a határőröknek kibocsáttatásért. [...] Egyértelművé kell tenni számukra, hogy kultúrájuknak Magyarországon nincs helye. [...] Olyan légkört kell teremteni Magyarországon, ami a cigányok számára elviselhetetlen. El kell őket nyomni, ki kell szorítani a közéletből, a kultúrából és mindenféle etnikai megnyilvánulásukat kíméletlenül elfojtani. [...] Ne sírni tessék, hanem keresni a lehetőséget az ellencsapásra. A ti utcasarkotokon tán nem ácsorog egy drapp galeri? Szedjete össze húsz embert, menjetek le és egy szó nélkül verjétek szét őket. Ja, nincs húsz ember? Sajnálom, akkor nyuszik vagytok, és tessék elfogadni a cigányterrort.”

A cselekmény miatt az ügyész vádat emelt. [Legfőbb Ügyészség házi irataiból]

Az ismertetett esetek nem átfogó vizsgálat tárgyát képezték, és a teljesség igénye nélkül pusztán annak illusztrálása szolgálnak, hogy a Btk. közösség elleni izgatás/uszítás tényállása igen nehezen alkalmazható tényállás, és nem látható következetesség az ügyészségi jogalkalmazási gyakorlatban. A statisztikai adatok szerint (1. számú melléklet) a közösség elleni uszítás miatt tett feljelentések 3 %-ában történik vádemelés, ezért a gyűlöletbeszéddel szembeni védelemre a tényállásban megfogalmazott elkövetési magatartás, illetőleg annak meghonosodott értelmezése, aligha alkalmas.

A felhozott példákban az is jól látszik, hogy a jogalkalmazó sok esetben következetlen annak eldöntésében, fennáll-e az erőszak közvetlen veszélye a tanúsított magatartás kapcsán. Az erőszak közvetlen veszélye ugyanis egy jobbra meghatározhatatlan állapot.

A szűrőpróbaszerűn végzett esetvizsgálat alapján személyes benyomásom az, hogy bátrabban minősítették a hatóságok közösség elleni izgatásnak/uszításnak a cselekményt, ha a tettes ismeretlen volt, és ezért a nyomozás megszüntetésére/felfüggesztésére került sor [ld.: pl. az 1.) pontban írt esetet].

Ugyanakkor ennél sokkal szélsőségesebb, mások ellen támadásra mozgósító gyűlöletbeszéd-pl. a Magyar Sziget rendezvényen tanúsított magatartás – jogkövetkezmény nélkül marad, mert a közvetlen és nyilvánvaló veszély tesztjén „megbukott”. Ez egyfelől érthetetlen, hiszen elhangzásának körülményei, belpolitikai kontextusa – a 2011 tavaszán Gy.-n lezajlott eseményeket követő hónapokról van szó – az elkövető személye (a Betyársereg vezetője) alapján könnyen uszításnak tekinthető, másfelől talán nem is szerencsés, mert jobb lenne, ha a megszólalást a bíróság ítélné meg.

Közösség tagja elleni erőszak büntette

10.) A nyomozó hatóság a nyomozás iratait felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette miatt vádemelési javaslattal küldte meg az ügyészségre. Az ügyész észlelte, hogy a cselekmény minősítése téves, a gyanúsított felfegyverkezve elkövetett közösség tagja elleni erőszak büntetével gyanúsítható, ugyanis K.-n a kocsmá előtt ittas állapotban kezében egy nagy méretű késsel odament a sértetthez, majd a „te cigány vagy?” szavak kíséretében a kést a nyakához tette és egyszer fejbe ütötte a kés nyelével. Ezután fennhangon kérdezte a kocsmáajtóban, hogy „ki van itt még cigány?” majd odament a másik sértetthez, megfogta a kabátját a gallérjánál, és a „te cigány vagy?” kérdés kíséretében a kést az oldalához szorítva azt mondta neki, hogy „húzzál ki.” Az ügyész közösség tagja elleni erőszak büntette miatt emelt vádat.

11.) 2011 márciusában a sértett fiatal nő több más nő társaságában cigányok lakta ház udvarán beszélgetett. Az utcán a betyársereg öltözkéiben lévő terheltek – három férfi és egy nő – közül egyikük minden előzmény nélkül rájuk ordított, hogy mit hangoskodnak, rohadt patkányok, takarodjanak be. A sértett kérdésére, miért baj, hogy kint vannak a kertben, egyikük odarohant a kapuhoz, elővett egy fokost és egy ostort, és azt kiabálta „te büdös retkes cigány, a kurva anyádat! Megöllek!” A vele lévő nő lefogta és elrángatta, de többször visszaroht az üvöltve: „rohadt cigányok, a véretekéből fogom felépíteni az új házamat ide a cigánysorra”, majd nyomatékokat adva szavainak a baltájával a sértett felé suhintott. A nyomozó hatóság a közösség tagja elleni erőszak büntette (bántalmazás kísérlete) miatt tett feljelentésre indult eljárásban zaklatásnak minősítette a cselekményt.

12.) 2012 márciusában a sértett hazafelé tartott a trolibuszon, amikor két fiatal férfi alkoholos befolyásoltság alatt „köcsög, buzi, kis faszszopó” szavakkal illette a ruházatából következően nem titkoltan meleg sértettet. (Rózsaszín póló, selyem hatású melegítő felső, szűk nadrág.) Amikor a sértett leszállt a troliról, az elkövetők utánamentek, követni kezdték, majd bántalmazták. A sértett a földre esett, ezután is ütlegelték. A sértett feljelentésében részletesen kitért a szexuális irányultságára utaló bántó szavak használatára és az egyéb olyan körülményekre, amelyekből a gyűlöletmotiváció felismerhető volt. Az ennek kapcsán elmondottakat a rendőrség nem jegyzőkönyvezte. A testi sértés miatt folytatott nyomozást a rendőrség a tettes ismeretlen volta miatt felfüggesztette. A téves minősítés miatt bejelentett sértetti panaszt az ügyész elutasította azzal érvelve, hogy az elkövetők által használt trágár kifejezések igen széles körben elterjedtek, azokat a kötekedően fellépő elkövetők válogatás nélkül használják.

13.) 2012 decemberében a sértett egy buliba tartott meleg barátaival egy éjszakai buszon, amikor két fiatal férfi megjegyzéseket tett rájuk: „Köcsögök, hú de meleg van itt!” Amikor a buszról leszálltak, a két férfi a sértett mögé ment és rákiabált: „húzzál már te hülye buzi!” A

sértett hátrafordult, erre ököllel arcon ütötték. A sértett erre káromkodni kezdett, mire földre teperték és többször ököllel megütötték.

A nyomozó hatóság először testi sértésnek minősítette a cselekményt és megtagadta a sértett megfelelő jogi minősítésre irányuló kérelmének jegyzőkönyvezését, amelyet végül csak a jelenlévő sértetti képviselő kifejezett kérésére rögzítettek.

14.) 2013 júniusában B.-n tartották a Eurogames európai szintű LMBT sporteseményt, amelyre több ezer LMBT versenyző érkezett Európa számos országából. 2012 júniusában egy szélsőjobboldali hírportál „Indul a vadászszezon! Egy helyen a buziolimpia szervezőinek névsora, hamarosan a köcsögök szálláshelyei” címmel tett közzé cikket. A cikk 31 személy nevét, Facebookról letöltött képét tartalmazta, a szerzők szerint ők a rendezvény szervezői. A cikk szerint „minden erőnkkal és lehetséges eszközökkel a lehető legnagyobb mértékű ellenállást kell tanúsítanunk.”, a cikk saját bevallása szerint azzal a céllal tette közzé a listát, hogy segítse a „buzivadászokat”.

A nyomozó hatóság a közösség tagja elleni erőszak előkészülete miatt bűncselekmény hiányában megszüntette a nyomozást, panasz alapján az ügyészség a nyomozás folytatására utasított.

15.) A sértett 2013 júliusában a Budapest Pride felvonulás záróeseményére tartott barátaival. Néhány sarokra a rendezvénytől 5-6 fős szélsőjobboldalira jellemző ruhába öltözött férfi ment el mellettük, és egyikük lágyékon rúgta a sértettet, majd azt kiáltotta: „Na mi van te buzi?” A sértett a földre esett, belső vérzése keletkezett, kórházi kezelésre szorult.

A sértett barátja a közelben állomásozó rendőrhöz szaladt és segítséget kért, aki azonban nem volt hajlandó semmit sem tenni, csak annyit mondott „nem kell demonstrálni, akkor nem fordul elő az ilyesmi”. A sértett a kétnapos kórházi kezelést követően a helyi rendőrkapitányságra ment feljelentést tenni, ahol arra kérték, tegye azt meg e-mailben. Az e-mailben tett feljelentése után tanúként idézték. A nyomozást garázdaság miatt folytatták, panasz alapján minősítették át közösség tagja elleni erőszak büntettévé. A nyomozást a tettes ismeretlen volta miatt felfüggesztették, erről azonban a sértettet nem értesítették.

16.) 2013 nyarán a sértettek egy buliból tartottak hazafele hajnali háromkor, amikor egyikőjük cigarettáért betért egy dohányboltba. A két másik sértett csókolózni kezdett a bolt előtt. A közeli éjjel-nappali boltból két férfi jött elő, és zaklatni kezdte a fiatalokat: „Buzik! Ne itt buziskodjatok! Húzzatok el innen!” Amikor a fiúk nem hagyták abba a csókolózást, az elkövetők egyike bement a boltba és egy baseball-ütővel tért vissza, amellyel fenyegető mozdulatokat tett. A sértettek rendőrt hívtak, akik amikor fél órával később a helyszínre értek közölték, hogy maradjanak nyugton, mert őket is lehetne vinni, amiért közszeméremsértően viselkedtek. Azt is közölték, hogy ha feljelentést kívánnak tenni, menjenek be a rendőrségre. Az elkövetőket nem állították elő, a baseball-ütő megtalálása érdekében nem tettek semmit.

[A 12.)-16.)-ig terjedő esetek a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport tanulmányához készített gyűjtésből származnak, amelynek megtárgyalásán a Legfőbb Ügyészség képviselője is részt vett.]

A példák a helytelen minősítést, a hatóságok „közönyét”, bizonyítási cselekmények elmulasztását illusztrálják, nem vonva kétségbe számos alaposan és szakszerűen teljesített eljárás lefolytatását.